

ΠΑΜΔΩΡΑ.

15. ΜΑΡΤΙΟΥ. 1854.

ΤΟΜΟΣ Δ'.

ΦΥΛΛ. 96.

ΚΑΙΣΑΡΙΝΑ.

ὑπὸ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΟΥΜΑ.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ * * *)

(Συνέχεια. Ἴδε φυλλάδ. 95.)

—ο—

Ὁ δὲ Κ. Γρανδίνος διευθέτησε τὰ ἔγγραφα του, ἐκλείπει τὸ γραφεῖον, ἀπέμαξε τὰ δίοπτρα, τὰ ἐνέθηκε τῇ θήκῃ, καὶ λαβὼν τὴν λυχνίαν, ἐπορεύθη εἰς τὸ δωμάτιον, καὶ κατεκλίθη, διαλογιζόμενος περὶ τοῦ υἱοῦ του, καὶ ἀναζητῶν τρόπους καταλλήλους, ἵνα ἐπιτύχῃ τῆς ποθυμένης νεάνιδος, ὅπου μὴ κατορθώσας, ἀπεκοιμήθη.

Ὁ δὲ Ἑρρίκος ἐπανῆλθεν εἰς Σενλίδα, καὶ φθίσας πρὸ μικρᾶς οἰκίας διωρόφου, ἐπὶ τῆς μεγάλης ὁδοῦ καὶ ἀπέναντι τοῦ ξενοδοχείου τῆς μεγάλης ἐλάφου

κειμένης, καὶ ἐχούσης κρεμαστὸν κλῆπον ἐστάθη· ἐξαγαγὼν δὲ τοῦ κόλπου του κλεῖδα, καὶ ἀνοίξας δι' αὐτῆς τὴν θύραν, εἰσῆλθεν· εἶτα κλείσας αὐτήν, καὶ λαβὼν λύχνον φωτίζοντα, ἐπὶ σανίδος τινὸς κείμενον, ἀέβη μικρὰν κλίμακα, κειμένην ἐν τῷ τέλει τοῦ διαδρόμου.

Ὅτε δ' ἔφθασε τὸ πρῶτον πάτωμα, φωνή τις τῷ εἶπε:

— Σὺ εἶσαι Ἑρρίκος;

— Ναι, θεῖέ μου.

— Εἵσελθε λοιπόν.

Ὁ Κ. Δ' Ἑρμενῶν ἀνοίξας θύραν ἔχουσαν κλεῖδα, ἀνῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ θεοῦ του, Κυρίου Γαβριὴλ Δ' Ἑρμενῶνος, ὅστις κεκλιμένος ἀνεγίνωσκεν ἑκατοντάκις ἴσως ἤδη τὸν Σόφαν, τὸν υἱὸν τοῦ Κρεβιλλῶνος, τὸν προσφιλέαυτοῦ συγγραφέα. Ἦτον δὲ ἰσχυρὸς ὡς ὁ Δὸν Κισσότος, χροιάν ἔχων ὠχρὰν, ὡς ὁ κηρὸς, καὶ στιλπνὴν, ὡς τὸ ἐλεφάντινον ὄστον, αἱ χεῖρές του ἦσαν ξηραὶ, ἀλλὰ λευκαὶ καὶ διαφανεῖς σχεδόν. Ἐπῆρε μέγας ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας. Ἠναγκάσθη ὅμως νὰ μετοικήσῃ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν, γνωσθέντος τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἀριστοκρατικοῦ φρονήματος. Ὁ αὐτοκράτωρ τῷ ἀπέδωκε μέρος τῆς περιουσίας του, καὶ οὗτος εὐγνωμόνῃ κατὰ τὸ σύνθημα

αὐτοῦ. Ἐλεγε δὲ συχνάκις, ὁμιλῶν περὶ τοῦ αὐτοκράτορος, οὕτως:

— Μάλιστα. Σὺς βεβαίῳ! ὁ μικρὸς οὗτος Βονοπάρτης ἦτον ἀγαθός.

Ἐῖχεν δὲ ἀπολέσει τὸν νεώτερον αὐτοῦ ἀδελφόν, καὶ διωρίσθη κηδεμὼν τοῦ Ἑρρίκου τετραετοῦς μόλις ὕντος. Τὸ δ' ὄνομα Γαβριήλ ἐδόθη ἐκ τῆς μητρὸς του, εὐσεβοῦς καὶ εὐλαβοῦς οὔσης, ἥτις ἐπὶ πολὺ μείνασα ἄπαις, συχνάκις ἐπεκαλέσθη τὸν ἄγγελον Γαβριήλ, καὶ ᾠχρήθη νὰ καλέσῃ τὸ πρῶτον γεννηθεῖσόν τεκνόν διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ θεοῦ εὐαγγελιστοῦ. Καὶ κατὰ τὴν παιδικὴν καὶ κατὰ τὴν νεανικὴν ἡλικίαν τὸ ὄνομα Γαβριήλ ἤρμοζε θαυμασίως· διότι ἦτο ξανθός, ῥοδόχρους, εὐμορφος τέλος. Τὸ ἡδὺ τοῦτο ὄνομα ἤρρεσκεν εἰς τὰς γυναῖκας, ἔνεκα τοῦ περιπαθοῦς αὐτοῦ βαδίσματος, τοῦ ξανθοῦ μύστακος, καὶ τῶν γλαυκῶν ὀφθαλμῶν. Ἀλλ' ὅτε ἡ κόμη του ἐγένετο οὖλη, τὸ δέμα μολυβδόχρου ἔνεκα παντοίων ὑπερβολῶν κατὰ τὴν ζωὴν, τὸ ὄνομα τοῦτο κατέστη γελοῖον, καὶ δὲν ἠδύναντο, παρόντας μάλιστα αὐτοῦ, νὰ τὸ ἀκούωσι προφερόμενον ἀνευ μειδιάματος.

Ἀλλ' οὗτος ἀδιαφόρει, τηρῶν τὸ ἀπὸ βαπτίσματος ὄνομα, δι' οὗ ἀνεπόλει ἄπειρα κατορθώματα, εὐτυχίας, ὅσον καὶ ἂν ἐπειρᾶτο νὰ φείνηται ἀρμόζων τῷ ὀνόματι· ἔβαφε τὰς τρίχας, ἔφερε ψευδεῖς ὀδόντας, ἐμυροῦτο, ἐψιμυθοῦτο, καὶ καθίστατο οὕτως μιμνῆσκα ἐλαστική. Ἐνεδύετο περιέργως, καὶ ἐνόμιζεν, ὅτι πάντοτε θὰ ἔχη, ὅπερ ἐκέκτητο εἰσύδημα ἑκατὸν χιλιάδων λιτρῶν· διὸ ἐπαιζεν ἀδρῶς, ἔφερε φανάκην, καὶ ὀλίγον ἐκ τῶν κεφαλαίων ἔτρωγεν.

Ἰσως μᾶς ἐρωτήσητε, διατί διέτριβεν ἐν Σενλίδι, καὶ μάλιστα διατί ὁ Ἑρρίκος ἔμενε μετ' αὐτοῦ; Θὰ τὸ μάθητε ἐν ὀλίγοις.

Ἐν Παρισίοις μὲν ὁ Κ. Γαβριήλ ἦτο ἐκ τῶν γελοιοτάτων γελοιοτάτος, ἐν ἐπαρχίᾳ δὲ ἦτο ὁ μόνος τοῦ εἶδους του, καὶ ἀπῆλθεν ἐπομένως εἰδικότητος. Ἐν Παρισίοις αἱ γυναῖκες δὲν προσεῖχον πλέον εἰς αὐτόν, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ὑπάρχον ἔτι φιλάρεσκοι γραῖαι, ἐκλαμβάνουσαι αὐτὸν σπουδαῖον, τὰς ὑποίας οὗτος περιεποιεῖτο, παίζων τοὺς πεσσούς (ντάμα). Ἐν μὲν Παρισίοις δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιδεικνύηται διὰ τῶν ἔτι μεινάντων ὀκτὼ χιλιάδων λιτρῶν, ὅτε ἐγκατέλειπεν αὐτοὺς, ἐν δὲ τῇ ἐπαρχίᾳ ἐπιδεξίως δαπανῶν, ἔφη μίζετο ὡς πλούσιος καὶ ἐλευθέριος. Τέλος ἐξελέξατο τὴν Σενλίδαν· διότι αὐτὴ κατῴκει ἡ Μαρκεσία Δε Κ. . . μελαγχροινὴ, ἐνεία καὶ τασσαρακονταετής, εὐνοοῦσα αὐτόν, τιμώμενον διὰ τοῦτο· διότι πολὺ ἐπέζητουν αὐτήν.

Ὁ δὲ Ἑρρίκος, καίτοι γινώσκων τὰ σφάλματα καὶ ἐλαττώματα τοῦ θεοῦ του, συνεζή ὁμως· διότι ἀνατραφεὶς παρ' αὐτοῦ, τὸν ἡγάπα, εὐγνωμόνει διὰ τὴν βολταιρικὴν ἐκπαίδευσιν, καίτοι μικρὰν, καὶ δι' ἀρχῆς μετρίως διαφθορτικᾶς· ἀλλὰ μὴ λησμονῶν ἀληθῆ δείγματα τῆς στοργῆς αὐτοῦ, δὲν ἐτόλμησε ν' ἀποποιήσῃ τὴν μετ' αὐτοῦ συνδιατριβὴν ἐν Σενλίδι, καὶ μάλιστα, διότι ἐν Βαλγενκούσῃ κατῴκει ἐπὶ ὀκτὼ μῆνας τοῦ ἔτους ἡ Κ. Δε Βωζῆ, ἔχουσα ἀξιόεραστον θυγατέρα, γνωστὴν ἡμῖν, ἥς ταχέως ὁ Ἑρρίκος ἠγάσθη.

Κατὰ τὰ ἄλλα τὸ οἶκμα τοῦ Κ. Γαβριήλ ἦτο ἀνάλογον τοῦ χαρακτήρος του. Καὶ ὁ μὴ ἰδὼν τὸν γηραιὸν τοῦτον γυναικάρεσκον, ἠδύνατο εἰσερχόμενος εἰς τὸ δωμάτιόν του, νὰ ἐννοήσῃ αὐτόν. Πάντα τῶντι ἐδείκνουν σχέσεις πρὸς γραῖαν φιλάρεσκον· δηλαδή οἱ τοῖχοι ἦσαν κεκαλυμμένοι ὑπὸ γλαυκῆς μετὰξης, μετ' ἀκριβοῦς περιποιουμένης ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν, καὶ ἦτις ὡς ἐκ τοῦτου ἤρχιζεν εἰς τινα μέρη νὰ στίλβῃ ὀλίγον. Παρὰ δὲ τῇ κλίνῃ ἀνηρτάτο ἀπὸ χαλκίνης σφαίρας μέγας καθρέπτης, ἔχων τὴν περιφέρειαν κεκοσμημένην διὰ στολιδωτῆς μετὰξης. Ἀνακλιντήρ δὲ, δύο μικροὶ θρόνοι καὶ μέγα πύραυλον ἀπετέλλουν μετὰ τραπέζης ἐκ ῥοδίνου ξύλου τὰ σκεύη τοῦ δωματίου τούτου. Εἰκὼν γυναικὸς, παρυφασμένη ἐξ ἰώδους ἐπικρόκου, ἀνήρτητο παρὰ τῷ καθρέπτῃ. Τεταμέναι σάνιδες, φέρουσαι ἀγαλμάτια Σαξονικὰ καὶ φιαλίδας Σεβριανὰς, προσηρμόζοντο τῷ τοίχῳ, καὶ βιβλιοθήκη ἐκ πλέον τῶν ἑκατὸν πενήκοντα τόμων περιεῖχε τὸν Παρνὺ, Βολταίρον, τὸν ἱππότην Δε Βαυλφέριον, τὸν Γρεκουρτον, τοὺς μύθους τοῦ Λαφονταίν καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Κρεβιλλῶνος. Ὑποθέσαστε ἀκόμη ὁσμὴν θυμιαμάτων ἐπὶ πάντων, πρὸς δὲ τάπητα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐπιστολὰς διεσπαρμένας, καὶ ἡμιανοιγμένας ἐπὶ τῆς ἐστίας, καὶ ἀταξίαν ἐπὶ τῶν λοιπῶν, καὶ θὰ εἰκονίσητε τὸ δωμάτιον, εἰς ὃ εἰσῆλθεν ὁ

Γαβριήλ. Ὁ γέρων λοιπὸν ἦτο κεκλιμένος, ὡς εἶδομεν, ἔφερε τὴν κεφαλὴν χειρόμακτρον μεταξωτὸν, καὶ μέγα χιτῶνα μετὰ στολιδωτῶν περιχειριδίων. Ἐκ τῆς ἀγνωμίας ἀγαθοῦ, κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ διαφθαρμένος ὁμως ὁ γέρων οὗτος ἤθελεν ὑπέκειν εἰς τὰ τῆς νεότητος, θὰ ἦτο χαρίεις καὶ ἀγγίνους· διότι ἦτο φύσει ἡρεπούς, παιδείας οὐκ εὐκαταφρονήτου, καὶ πνευματικὸς προτοτύπου.

— Ἀνέβαινες, χωρὶς νὰ μοι εὐχηθῇς καλὴν ἐσπέραν; Εἶπεν ὁ γέρων, ἰδὼν εἰσερχόμενον τὸν ἀνεψιόν του.

— Σὲ ἐνόμιζον κοιμώμενον, Θεέ μου.

— Ἠξεύρεις, ὅτι δὲν κοιμῶμαι πρὸ τῆς τετάρτης μετὰ τὸ μεσονύκτιον· λοιπὸν! Τί νέον θὰ μοι εἴπῃς;

— Οὐδὲν, Θεέ.

— Περὶ τῆς Κυρίας Δε Βωζῆ;

— Ὑγειαίνει· καὶ ἐλυπήθη, μὴ ἰδοῦσα ὑμᾶς.

— Τῇ εἶπες, ὅτι προσεκληθῇν ἀλλαχόθεν, καὶ δὲν ἠδυνάμην ν' ἀποποιηθῶ;

— Μάλιστα, Θεέ.

— Ἡ θυγάτηρ τῆς;

— Πάντοτε θελκτική.

— Σὺ;

— Ἐγὼ πάντοτε ἐρῶ.

— Κάθησε λοιπὸν ὀλίγον ἐπὶ τῆς κλίνης μου, ἵνα συνδιαλεχθῶμεν περὶ πάντων.

Ὁ νέος ἀποθέσας τὸν πῖλόν του ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς κλίνης.

— Σὲ ὠμίλησεν ἡ μήτηρ; ἠρώτησεν ὁ γέρων.

— Ὅχι.

— Μοί εἶπεν, ὅτι θὰ σοὶ ὁμιλήσῃ.
 — Περὶ τῆς Ἰουλίας;
 — Μάλιστα.
 — Ναί . . . μοί εἶπεν, ὅτι ἤθελε νὰ μοὶ ὁμιλήσῃ, καὶ ὅτι δὲν ἠδυνήθη σήμερον ἐνώπιον τοσούτων ἀνθρώπων. ἤξεύρει, ὅτι ἀγαπῶ τὴν θυγατέρα της;
 — Ναί, εἶπεν ὁ γέρον, κακεντρεχῶς μειδιῶν.
 — Τίς τῇ εἶπε τοῦτο;
 — Ἐγώ.
 — Καὶ διατί θεῖέ μου;
 — Ἐπειδὴ ἔπρεπε τάχιον ἢ βράδιον νὰ τὸ μάθῃ καὶ διότι πρέπει νὰ νυμφευθῇ καὶ διὰ σὲ αὐτὸν καὶ δι' ἐμέ.
 — Δὲν καταλαμβάνω.
 — Φίλτατε, τὰ ἡμέτερα ἔχουσι κακῶς. Εἶχον εἴς χιλιάδων λιρῶν εἰσόδημα, τὸ γινώσκεις, καὶ σὺ δέκα χιλιάδων. Εὐτυχῶς ἦμην κηδεμών σου. Νῦν δὲ ἡφανίσθη τὸ εἰσόδημα τοῦτο δὲν ὑπάρχει πλέον, πρὸς δὲ καὶ τὸ σὺν οὐχ ἦττον κακῶς ἔχει.
 — Διατί; Ἐγὼ δὲν μετεχειρίσθην οὐδ' ὀβολὸν ἐκ τοῦ κεφαλαίου;
 — Μάλιστα, ἀλλὰ μετεχειρίσθην ἐγώ.
 — Διὰ σὲ αὐτὸν λοιπόν.
 — Καὶ βεβαίως ἡ Μαρκεσία Κ. ἠδύνατο νὰ δαπανήσῃ πλοῖον πλήρες χρυσοῦ.
 — Ἀλλὰ, θεῖέ μου, εἰάν ἐγίνωσκον, ὅτι ἀναλαβὼν ὑπὲρ ἐμοῦ φροντίδας, θὰ μετεχειρίζετο τὰ χρηματὰ μου, δωρούμενος ταῦτα τῇ Μαρκίᾳ Δε Κ. θὰ ἀπεποιούμην. Οὐδόλως ὀφείλω νὰ συντηρῶ τὴν οἰκίαν τῆς Κυρίας ταύτης.
 — Δι' ἐξήκοντα χιλιάδας φράγκων. Ἐντάξει!
 — Ἐξήκοντα χιλιάδες φράγκα. ὁ γέροντος ἐκ διακοσίων χιλιάδων λιρῶν, εἶναι τὸ ἴσον αὐτῆς καὶ ἀναλογιζόμενος, ὅτι ἐξακολουθεῖ οὕτως, κατανοῶ ὅτι δὲν δύναμαι νὰ συντηρῶ ἐπὶ τρία ἔτη. Σὰς τὸ εἶπον, σὰς ἀγαπῶ, καὶ σὰς σέβομαι, καὶ θὰ λυπηθῶ νὰ ἐρίσω μεθ' ἡμῶν, ἀλλὰ θὰ καταντήσωμεν εἰς τοῦτο, εἰάν ὑπέικητε εἰς τὰς ἀκραςίας. Ἀδύνατον νὰ διάγῃτε, ὡς διάγῃτε Παύσατε. Τί διάβολο! Ἐάν ἡ Κυρία Δε Βωζῇ ἐγίνωσκε ταῦτα θὰ μοὶ ἀπεποιεῖτο τὴν θυγατέρα της, καὶ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ δυστυχῶ διὰ βίου ἕνεκα τῆς Μαρκεσίας Δε Κ. . .
 Ὁ Βαρὸνος ἐκυψεν πρὸς τὸ βιβλίον, μὴ ἀποκριθεῖς.
 — Μὴ ὀργίζεσθε, εἶπεν ὁ νέος, σκέφθητε μόνον. Ἡ Μαρκεσία Δε Κ. . . εἶναι τεσσαράκοντα πέντε ἐτῶν, ἔχει τὸν σύζυγόν της, καὶ ζῶσι δαπάνη ὑμῶν. Οὐ μόνον καταστρέφεσθε, ἀλλὰ καὶ γελοῖος γίνεσθε. Γυνή, ἔχουσα υἱὸν εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν ὑπολογαγὸν ἐν Ἀφρικῇ!
 — Ἡ Μαρκεσία μὲ ἀγαπᾷ εὐλικρινῶς, ἀπήντησεν ὁ Γαβριήλ.
 — Σὰς περιπλίζει.
 Ὁ Βαρὸνος ἀνέκυψεν ἕνεκα ταύτης τῆς λέξεως, ἀλλὰ δὲν ἀπεκρίθη παρευθὺς.
 — Σοὶ ὁμολογῶ, ὅτι δὲν ἠλπιζον νὰ σὲ ἀκούσω, ὄνειδιζοντά με οὕτως, εἶπε μετ' ὀλίγον. Ἐδαπάνησα ἑκατομμύριον ὀλόκληρον κατὰ τὴν ζωὴν μου, οἱ δὲ

φίλοι μου ἔφαγον τὸ τέταρτον αὐτοῦ, καὶ ποτὲ, οὐδέποτε εἶπον εἰς αὐτοὺς τὸ ἑκατοστὸν τῶν ὅσων μοὶ εἶπες. Σοὶ ἀποδίδω τὰς ἐξήκοντα χιλιάδας φράγκα σου.
 — Πῶς;
 — Διὰ τῶν ἐν Βουργωνίᾳ γαιῶν μου.
 — Εἶναι ὑποθηκευμέναι, κατελημμέναι, δὲν ἤξεύρω τι.
 — Θὰ πωλῶσω τὰ μείναντά μοι.
 — Δὲν πρόκειται περὶ τούτου, θεῖέ μου· εἰάν δὲ ἐπιμένῃς, δὲν θὰ προκύβῃ μεγάλη δυστυχία, εὐδιόρθωτος εἶναι. Ἀλλὰ νῦν κατήντησας ἀδιόρθωτος, καὶ τὸ μέλλον μοὶ ἐμποιεῖ φρίκην. Δαπανήσαντες τὰ μείναντα, τί θὰ πράξωμεν;
 — Θὰ προσέλθωμεν παρὰ τῇ νεωτέρᾳ ἀδελφῇ.
 — Θεῖέ μου, εἶπεν ὁ νέος, περιφρονητικῶς μειδιῶν, ἡ γνώμη σου λοιπὸν εἶναι ἐμπορική.
 — Ἄ! Φίλε μου, ἐν χρηματικῇ ἐνδεΐᾳ.
 Ὁ νέος ἔλαβε τὸν πῖλόν του.
 — Ποῦ ὑπάγεις; εἶπεν ὁ γέρον Δ' Ἑρμενῶν.
 — Νὰ κοιμηθῶ.
 — Διατί;
 — Διότι ἐπιθυμεῖτε νὰ κοιμηθῇτε. Δὲν ἤξεύρετε πλέον τί λέγετε.
 — Σφάλλω· ἄς ἴδωμεν, εἶπεν ὁ Γαβριήλ. Δός μοι τὴν χεῖρά σου, καὶ ἄς μὴ ὁμιλῶμεν πλέον περὶ τούτου. ἤξεύρεις, ὅτι δὲν θὰ πράξω, ὅ,τι εἶπον. Τί θέλεις; Ἀγαπῶ τὴν Μαρκεσίαν, ἀλλὰ σοὶ ὑπόσχομαι νὰ βελτιωθῶ.
 Ὁ Ἑρρίκος ἔτεινε τὴν χεῖρα τῷ γέροντι· διότι τὸν ἐσέβετο ἐνδομύχως.
 — Νόητον, εἶπεν ὁ υἱός, ὅτι διὰ τοῦ μείναντός μοι εἰσοδήματος ἑπτὰ, ἢ ὀκτὼ χιλιάδων λιρῶν δὲν δυνάμεθα νὰ συντηρῶμεν τὴν ἡμετέραν καὶ τὴν τῆς Κυρίας Μαρκεσίας Δε Κ. . . οἰκίαν.
 — Σύμφημι. Ἄς ἐπανέλθωμεν περὶ τοῦ συνοικεσίου σου. Ἀγαπᾷς τὴν μικράν;
 — Πολύ.
 — Αὕτη σὲ ἀγαπᾷ;
 — Νομίζω.
 — Λοιπὸν τετέλεσται.
 — Τίς οἶδεν!
 — Οὐδὲν τὸ κωλύον.
 — Αἱ ἀκραςίαι ὑμῶν ἴσως.
 — Ἡ νεότης ἄς παρέλθῃ, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ γέρον.
 — Λέγετε;
 — Ναί.
 Ὁ δ' Ἑρρίκος δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ μειδιάσῃ.
 — Ἡ Ἰουλία θὰ σεμνύνηται ἐπὶ σοί, εἶπεν ὁ θεῖος· οἱ Δ' Ἑρμανῶνες, διάβολο! Εἶναι ἀρχαία οἰκογένεια, ἐπίσημον ὄνομα.
 — Ναί, ἀλλ' ἀφροσύνη τις ἀρκεῖ νὰ μοὶ ἀποπαιηθῶσι τὴν νέαν· ἔχω ἀντεραστὴν.
 — Τίναν;
 — Τὸν Ἐκτορα Γρανδίνον!
 — Τὸν υἱὸν τοῦ Συμβολαιογράφου;
 — Ναί.

— Γραφίσκος συνέρων μετά Δ' Ἑρμενῶνος! Ὀνειροπολεῖς!

— Ἴσως, ἀλλ' ὁ γραφίσκος οὗτος θά ἔχη ποτὲ εἰσόδημα τεσσαράκοντα χιλιάδων λιρῶν.

— Οὐδὲν τοῦτο, ἂν σὲ ἀγαπᾷ ἡ νεάνις· ἄλλως τε καὶ αὕτη θά ἔχη τριάκοντα χιλιάδας.

— Πρὸς τὴν θυγατέρα μάλιστα οὐδὲν, ἀλλὰ πρὸς τὴν μητέρα ὅχι, καὶ ἐπὶ πλέον . . .

— Ἐπὶ πλέον, τί;

— Ὅτι πάντες οἱ Συμβολαιογράφοι γνωρίζονται, συνεπισκέπτονται, καὶ ἂν ὁ ὑμέτερος ᾖ ἀδιάκριτος, ὁ Κύριος Γραυδίνος θά καταχρασθῇ τὴν ἀδιακρισίαν τοῦ ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ του.

— Τίς εἶπεν, ὅτι ὁ Ἐκτωρ ἀγαπᾷ τὴν θυγατέρα τῆς Κυρίας Δε Βωζῆ;

— Τὸ εἶδον. Μὰ τὸν θεόν, μάλιστα.

— Λοιπὸν, ἂν ἡ μήτηρ σοὶ ἀποποιηθῇ, ἀποτάθῃ πρὸς τὴν θυγατέρα.

— Τί νὰ τῇ εἰπῶ;

— Ἀγαπᾷς τὴν κληρονόμον; σὲ ἀγαπᾷ;

— Ναί.

— Ἐάν ἀποποιηθῶσιν, καὶ δὲν δύνασαι νὰ ζήσης ἀνευ αὐτῆς, τότε τὴν ἀρπάζεις, καὶ ἡ μήτηρ ἀναγκασθεῖσα, θά σοὶ τὴν δώσῃ.

— Μυθῶδες!

— Μυθῶδες μὲν, ἀλλ' ἐγὼ οὕτως ἐνυμφεύθην τὴν πρώτην οὐζυγόν μου. Εἶν' ἀληθὲς ὁμῶς, ὅτι δὲν ἐπραξά τοῦτο χάριν τῆς περιουσίας· διότι μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρός της ἐκληρονόμησε μόνον εἴκοσι χιλιάδας σκουῶδα.

— Κάλλιον εἶναι, θεῖέ μου νὰ μὴ ἀποποιηθῶσιν αὐτήν.

— Ἐννοεῖται! νυμφευθεὶς θά μὲ ἔχῃς πλησίόν σου;

— Τὸ ἡξέυρεις· ἀνευ ὑμῶν δὲν δύναμαι νὰ ζήσω.

— Τῶνόντι, θά σὲ συμβουλευῶ.

— Βεβαίως. Καλὴν νύκτα θεῖέ μου.

— Θά κοιμηθῇς νῦν;

— Εἶναι μεσονύκτιον.

— Μείνε ἔτι ὀλίγον.

— Ὅχι, θά ἐξελθῶ αὐριον λίαν πρωΐ.

— Διὰ νὰ ὑπάγῃς;

— Ἄ! τοῦτο εἶναι μυστικόν.

Ὁ Ἑρρίκος ἐναγκαλεσθεὶς υἱκῶς τὸν γέροντα, ἀπῆλθε τοῦ δωματίου, χαιρετήσας καὶ τελευταῖον διὰ νεύματος καὶ τῆς χειρός.

— Εἶναι ἀνόητος, ἀλλ' ἀγαθῆς ψυχῆς, ἐψιθύρισεν ὁ νέος, ἀναβαίνων τὴν κλίνην του.

— Εἶναι ἀγαθὸς νέος, ἐσκέφθη ὁ θεῖος, μείνας μόνος, ἀλλ' ὁμῶς ἀγνοεῖ νὰ ζῇ. Τὸ αὐτὸ εἶναι· καλῶς ἐπραξά, ἀναγγείλας αὐτῷ μόνον ἐξήκοντα χιλιάδας φράγκα.

Καὶ ὁ Βαράνος ἐμειδίασεν, ἀναλογιζόμενος, τί θά ἐπραττεν ὁ ἀνεψιός του, ἂν ἐμάνθανε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.

5.

Τὴν ἐπιούσαν περὶ τὴν ἑκτην ὥραν τῆς πρωίας ὁ Ἑρρίκος ἠγέρθη. Ὁ ἥλιος εἰσῆρχετο πλησιφανῆς εἰς

τὸ δωμάτιον· διότι φαίνεται, φροντίσας νὰ ἐγερθῇ λίαν πρωΐ, δὲν ἔκλεισε τὰ δικτυωτά.

Ὁ νέος ἀνοίξας τὸ παράθυρον, εἰσῆλθεν εἰς τὸν κήπον, ἵνα ἀναπνεύσῃ τὸν εὖσμον ἐαρινῆς πρωίας ἀέρας. Ἡ δὲ φύσις ἠγείρετο μετὰ ἀσμάτων, καὶ νέων ἀρωμάτων· αἱ αὖρι παίζουσιν εἰς τὰ φυλλώματα τῶν στιλβόντων ὑπὸ δρόσου δένδρων, ἀποτελοῦν μετὰ τῶν ἀσμάτων τῶν πτηνῶν ἀρμονίαν θελκτικὴν, ἢ μᾶλλον ἐφαίνοντο προσάδουσιν μετ' ἐκείνων. Ἡ πόα ὡς μαργαρίτας ἐφ' ἐαυτῆς φέρουσα τὴν δρόσον περιέβαλλε τὸν κήπον καὶ τὰ πέριξ. Τὸ κάλλος δὲ τῆς φύσεως μᾶλλον ἐπαισθητὸν εἰς τοὺς εὐτυχίαν προσεγγίζοντας φαίνεται. Ἐκ τοῦ παραθύρου ἐφαίνετο ἡ πλατεῖα τῆς πανηγύρεως, πανέρημος τότε οὖσα.

Ἐν τούτοις ὁ Ἑρρίκος γινώσκων τὴν Ἰουλίαν ἀνησυχοῦσαν νὰ συμβουλευθῇ τὴν μάντιδα, ἐνδυθεὶς, ἐπορεύθη εἰς τὸ παράπηγμα τῆς Καισαρίνας.

Εἰσελθόντος τούτου, ἡ Καισαρίνα παρεσκευάζε τράπεζαν, ἔδρας διὰ τοὺς θεατὰς, καὶ τὸν ὀκρίσαντα, ἐφ' οὗ παρίστα.

— Βλέπετε; Εἶπεν τῷ Ἑρρίκῳ, σὰς περιέμενα καὶ ταύτοχρόνως ἀνέκραξε:

— Βουρδαλοῦε!

Ὁ δὲ μετὰ περισκελίδος ἐκ μέλανος ἐπικρόκου Ἡρακλῆς ἐπαρουσιάσθη, κρατῶν διὰ μὲν τῆς ἐτέρας τῶν χειρῶν τεμάχιον ἄρτου καὶ κρέατος, μάχαιραν δὲ διὰ τῆς ἐτέρας. Ἦτον ἐνδεδυμένος εἰδός τι Ἰνδουστρίδος (robe de chambre), ἵνα προφυλάττῃ τὸν ἑαυτοῦ ἑσθρὸν ζωστήρα.

— Ἐλθὲν εἰς τὰ πρόθυρα, τῷ εἶπε, καὶ ὅταν ἴδῃς τὸν Βουρδαλοῦν καὶ γραῖαν, οὕτως; Εἶπεν ἡ Καισαρίνα πρὸς τὸν Ἑρρίκον, καταφάσκοντα. Ὅταν ἴδῃς, λέγων τῷ Βουρδαλοῦν, καὶ προσεγγίζουσας τὸ θέατρον, ἀνήγγειλον εἰς ἡμᾶς τοῦτο. Ἐννόησας;

— Μάλιστα, ἀλλὰ νομίζω. . .

— Ὑπαγε, καὶ μὴ παρατηρήσεις!

Ὁ Γίγας ὑπήκουσεν τῇ συναιτέρῳ αὐτοῦ, κύπτων τὴν κεφαλὴν. Ἐσκόπει δὲ, ἱστάμενος ἐπὶ τῶν προθύρων, καὶ τρώγων.

— Διατί καλεῖται Βουρδαλοῦς; ἠρώτησεν ὁ Ἑρρίκος τὴν Ἀθιγγανίδα, ὣν μόνος μετ' αὐτῆς.

— Ὁ Γέρων τὸν ἐδάπτισεν οὕτως.

— Τίς εἶναι ὁ γέρων οὗτος;

— Ὁ ἀποθανὼν φύλαρχος.

— Καὶ διατί τὸν ἐκάλεσεν οὕτως;

— Διότι ὁ Ἀλκείδης ἦτον πάντοτε σύννους καὶ ὁ γέρων τῷ ἔλεγε:

— Σκέπτεσαι, ὡς ὁ Βουρδαλοῦς καὶ οὕτως διέμεινε. Εἶτα καὶ δι' ἄλλο αἶτιον.

— Ποῖον;

— Διότι οὗτος μὲ ἀποκοιμίζει, ἢ μᾶλλον μὲ μαγνητίζει. Καὶ ἵνα εἰπῶ κάλλιον, εἶπ' ἂν μὲ συμβουλευταί τις, οὗτος φαίνεται καθησυχάζων πάντας.

— Λοιπὸν ὁ γέρων ἦτον μάντις;

— Ἦ! καὶ ἐπίσημος.

— Αὐτὸς σοὶ μετέδωκε τὴν ἐπιστήμην;

— Ναί.

— Καὶ ἐκ τίνος μετεδόθη αὐτῷ;
 — Ἐκ τῶν ὀγκωδῶν βιβλίων, ἀπερ ἀενάως ἀνεγίνωσκε, καὶ ἐγὼ δὲν ἐνόουν, ἀναγινώσκουσα.
 — Ἦτο λοιπὸν σοφός;
 — Σοφώτατος, πιστεύσατέ μοι, ἐὰν θέλητε. Κυρίες. Ἐνίστατε ἐνόμιζαν, ὅτι ἦτο διάβολος, ἐπειδὴ, ὅτε τὸ πρῶτον μοὶ ἐδείξεν, ὅ,τι θὰ δείξω εἰς τὴν νεάνιδα, καὶ τοὶ μὴ φοβούμενη παράδοξα, διατέθον κακῶς.
 — Λοιπὸν μήπως κινδυνεύῃ ἡ νεάνις; Μοὶ ἐγγυᾶσθε; Εἶπεν ὁ Ἑρρίκος.
 — Μὴ φοβῆσθε.
 Ἐν ταύτοις ὁ Βουρδαλοῦς ὑψώσας τὸ παραπέτασμα, εἶπεν διὰ τῆς γνωστῆς ἡμῖν βραγχῆς φωνῆς:
 — Ἐρχονται.
 — Ἐκβάλε τὴν ἐφιστρίδα, καὶ εἰσῆγαγε αὐτάς, εἰ δυνατόν φιλοφρόνως, εἶπεν ἡ Καισαρίνα.
 — Ὑμεῖς δὲ, εἶπε τὸ Ἑρρίκω, κρύφθητι ἐκεῖ.
 Καὶ εὐθὺς ἀνοιξάσα τὴν θύραν τοῦ δωματίου, ἐν ᾗ τὴν προτεραίαν συνδιελέχθη μετ' αὐτοῦ, τῷ ἔδειξεν ἔδραν, ἐφ' ἧς οὗτος ἐκάθησεν.
 — Ἀκούεις τὴν φωνὴν μου, εἶπεν ἡ Καισαρίνα πρὸς αὐτὸν, κλείσαντα τὴν θύραν.
 — Ἀρκούντως.
 — Σιωπῇ, ἦλθον.
 Τῷ ὄντι αἱ δύο νεάνιδες καὶ ἡ γραῖα Ἰωάννα, ὀδηγηθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Βουρδαλοῦ, εἰσῆλθον εἰς τὸ παράπηγμα· ἡ δὲ Καισαρίνα προσῆλθε.
 — Τί θέλετε, Κυρία; Εἶπε πρὸς αὐτάς.
 — Τε ἥδιστα.
 Ἡ Ἰουλία παρετήρει τὴν Κεκίλην, καὶ ἡμῶς αὖτε εἶπε τῇ μάντιδι, τί ἐξήτει.
 Ἡ δὲ Κεκίλη παρατηροῦσα τὴν Ἰουλίαν, εἶπε:
 — Δὲν μὲ γινώσκετε;
 — Τῷ ὄντι, Κυρία, ἦλθετε ἐκ τῆς προτεραίαν.
 — Λοιπὸν ἡ νεάνις θέλει νὰ συμβουλευθῇ.
 — Ὁὐχαριστήθητε παρ' ἐμοῦ;
 — Πολύ· μάλιστα ἐθαύμασα.
 Ἡ Ἰουλία παρετήρει περίξ ἐπανελημμένως.
 — Κυρία, εἶπε τότε ἡ Καισαρίνα τῇ Ἰουλίᾳ ἀφ' οὗ οἱ τρεῖς ἐπισκεπτόμενοι ἐκάθησαν, ἐσυμβουλευθητέ ποτε Ἀθιγγανίδας;
 — Ποτέ.
 — Πιστεύετε τὸ διορατικὸν βλέμμα, καὶ τὴν δύναμιν τοῦ προλέγειν τὴν εἰμαρμένην, καὶ διακρίνειν τὸ μέλλον;
 Ἡ Ἰουλία δὲν ἀπεκρίθη.
 — Διστάζεις λοιπὸν;
 — Ὀλίγον, εἶπεν ἡ νεάνις μειδιῶσα.
 — Ἀμφιβάλλεις περὶ σοῦ αὐτῆς;
 — Τί ἐγνοεῖτε;
 — Ἐννοῶ, ὅτι ἐὰν σοὶ εἶπω τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον, θ' ἀμφιβάλλης πλέον;
 — Ὁχι, ἀλλὰ φοβοῦμαι, μήπως δὲν ἐπιτύχητε, εἶπεν ἡ νεάνις ἐνθαρρυνομένη κατ' ὀλίγον.
 — Ὅ· ἀποπειραθῶμεν Βουρδαλοῦς!
 Ὁ ἀριστοτέλης ἐπικραυσιάζθη σοβαρὸς καὶ ἐπίσημος, ὡς πάντοτε ἦτο.
 — Δός μοι φιάλην πλήρη ὕδατος καὶ ποτήριον.

Ὁ Ἀλκαίδης ὑπακούσας ἐπέθηκε τῇ τραπέζῃ τὰ αἰτηθέντα, καὶ περιέμενε.
 — Ἀφῆσόν μας τόρα, εἶπεν ἡ Καισαρίνα.
 Ὁ ἀκροβόμων ἀπεχώρησεν ὅσμη δὲ νικοτιανῆς, (καπνοῦ) διαδοθεῖσα μετ' ὀλίγον ἀπὸ τὸ παράπηγμα, εἰσήμανεν, ὅτι ἐπαρηγορεῖτο διὰ τῆς καπνοσύριγγος τοῦ.
 Ἡ Καισαρίνα, λαβοῦσα τὸ ποτήριον, ἐπλήρωσεν αὐτὸ ὕδατος.
 — Βλέπετε, εἶπε τῇ Ἰουλίᾳ, ὅτι τὸ ποτήριον, εἶναι καθαρὸν.
 — Ναί.
 — Ἐπὶ πλέον, Κυρία, γινόμενου οὕτω τοῦ πράγματος, κατανοεῖτε τὴν ἀπλότητα αὐτοῦ.
 — Ἀληθές· εἶπεν ἡ Κεκίλη.
 — Μήπως φοβῆσθε; Εἶπεν ἡ Καισαρίνα.
 — Νὰ φοβηθῶ; Καὶ διατί;
 — Ὑπὸ τοῦ μυστηρίου· ἐπειδὴ θὰ ἴδῃτε τασαῦτα παράδοξα, ὥστε ἴσως δὲν θὰ πιστεύσητε, ὅτι τὰ εἶδετε.
 — Δὲν θὰ φοβηθῶ, εἶπεν ἡ Ἰουλία δυσκρίτως.
 — Πιστεύετε βεβαίως, ὅτι προτάττω ἐναργῶς τὰ καθ' ἕκαστα τοῦ πειράματος, ἵνα σὰς προδιαθέσω. Μεταπαίσθητε· οὐδεμίαν ἀγυρτίαν ἐν ταύτοις ὑπάρχει. Σὰς ὁμολογῶ, πράττω, χωρὶς νὰ δύναμαι νὰ ἐξηγῶ εἶναι μαντεία ἀνεξήγητος.
 Εἰποῦσα δὲ οὕτω, προσήγγισε τὸ πλήρες ὕδατος ποτήριον τῇ Ἰουλίᾳ λέγουσα.
 — Βλέπε προσεκτικῶς τὸ ποτήριον, καὶ λέγε μοι, ὅ,τι βλέπεις.
 Καὶ πᾶντα οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Καισαρίνης ἤρχισαν ἀκοντίζοντες τὸ ἐν τῷ ποτηρίῳ ὕδωρ.
 Ἐπειράθη μὲν ἡ Ἰουλία νὰ διατελῇ σπουδαίως, ἀλλὰ μὴ δυνηθεῖσα, καὶ ἰδοῦσα κάτω τὴν Κεκίλην, ἀπεχώρησε, καγχάσασα.
 — Γέλα, Κυρία, εἶπεν ἡ Καισαρίνα, οὕτως ἐν ἀρχῇ γίνεται. Θέλετε λοιπὸν νὰ παρατηρήσητε;
 Ἡ Ἰουλία σταῖσα προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμούς ἐπὶ τοῦ ποτηρίου.
 — Τί βλέπετε; Ἠρώτησεν ἡ Καισαρίνα, παραδόξως καὶ προσεκτικῶς τὸ ὕδωρ βλέπουσα.
 — Οὐδέν.
 — Κύτταξε προσεκτικῶς.
 Ἀ! εἶπεν ἡ νεάνις, παρατηρήσασα ὀλίγον, τὸ ὕδωρ μεταχρωματίζεται! Ὁμοιάζει ἐπ' ἄλιον ὑγρὸν.
 — Πολύ καλὰ. Εἶτα.
 — Φαίνεται βράζον ὀλίγον.
 — Οὕτω. Τὸ διακρίνεις;
 — Παράδοξον! Βλέπω δένδρα καὶ οἰκίαν.
 — Γνωρίζεις τὴν οἰκίαν ταύτην καὶ τὰ δένδρα;
 — Μάλιστα. Εἶναι ἡ Βαλγενχοῦσα, καὶ ἡ τῆς μητρὸς μου οἰκία. Στάσου! κύτταξε, εἶπεν ἡ Ἰουλία, προσεγγίζουσα τὸ ποτήριον εἰς τὴν Κεκίλην.
 — Ἡ Κυρία δὲν θὰ ἴδῃ τι, ὑπέλαβεν ἡ Καισαρίνα· ὑμεῖς μόνη δύνασθε νὰ βλέπητε.
 — Παράδοξον! Ἐψιθύρισεν ἡ Ἰουλία, μὴ δυνάμενη πλέον νὰ γελά· καὶ ἡ ψυχὴ ἐφαίνετο προσελθοῦσα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς.
 — Τί;

— Βλέπω τὴν μητέρα μου !
 — Ἦὼς εἶναι ἐνδεδυμένη ;
 — ἔχει κυανὴν σθόνην καὶ πράσινον πῖλον. Περιπατεῖ ἐπὶ πρασιῶν, καὶ φέρουσα διὰ μὲν τὴν μιᾶς χειρὸς ἔγγραφα, διὰ δὲ τῆς ἑτέρας δρεπομένη ἄνθη.
 — Εἶδετε σήμερον τὴν Κυρίαν μητέρα σας ;
 — Ὁχι.
 — Λοιπὸν ἐπανελθοῦσα, ἰδὲ, ἐὰν ὁ ἱματισμὸς ᾔναι ὁ αὐτὸς, καὶ ἐρώτησον τί ἐπραττεν.
 — Ἀφανίζονται τὰ πάντα, εἶπεν ἡ Ἰουλίᾳ, καὶ οὐδὲν πλέον βλέπω.
 — Κότταζε πάντοτε.
 — Βλέπω δωμάτιον, ἀπεκρίθη ἡ νεᾶνις, κλίνην καὶ ἄνθρωπον ἐπ' αὐτῆς ἵσταται δὲ παρ' αὐτῇ γυνὴ μετὰ παιδίου. Ἐκεῖνος μὲν εἶναι ὁ πατὴρ μου, ἡ δὲ γυνὴ ἡ μήτηρ μου καὶ τὸ παιδίον ἐγώ. Ναί εἶπεν ἡ νεᾶνις, ἐγὼ μὲν κλαίω, ἡ δὲ μήτηρ μου δέεσται, καὶ ὁ πατὴρ εὐλογῶν ἀμφοτέρους ἀποθνήσκει ! Παρευθὺς ἔρρευσεν δάκρυ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς νεάνιδος ἐπὶ τοῦ θεωρουμένου ποτηρίου. Ἀπομάζασα δὲ τοὺς ὀφθαλμούς σπουδαίως, καὶ ἐπιβλέψασα τὴν Καισαρίναν, εἶπεν :
 — Ἡ εἰκὼν εἶναι ἐναργής, Κυρία, καὶ ὅ,τι μοι ἔδειξας, εἶναι θαυμασίον.
 — Λοιπὸν πιστεύεις ;
 — Ἐντελέστατα.
 — Ἄς ἴδωμεν τόρα τὸ μέλλον.
 Ἡ Ἰουλίᾳ ἐδίστασε.
 — Φοβεῖσθε, Κυρία ; εἶπεν ἡ Καισαρίνα μειδιῶσα.
 — Τὸ ὁμολογῶ.
 — Λοιπὸν θέλεις νὰ σοὶ προείπω τὸ μέλλον, χωρὶς νὰ τὸ ἴδῃς ;
 — Προτιμῶ.
 — Ὅ,τι θὰ σοὶ εἶπω, θὰ τὸ κάμῃς ;
 — Ναί,
 — Βουρδαλοῦε ! ἀνέκραξεν ἡ Καισαρίνα.
 Ὁ συλλογιζόμενος προσῆλθε.
 — Δός μοι τὸν δακτύλιον.
 Οὗτος δὲ ἐρευνήσας ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ ἔλαβε σιδηροῦν δακτύλιον, καὶ προστρίψας αὐτὸν ὀλίγον διὰ τῶν δακτύλων, ἐπλησίασε τὴν Καισαρίναν, καὶ περιέθηκε τῷ δακτύλῳ αὐτῆς, καθημένης, τὸν δακτύλιον.
 Ἡ Ἀθιγγανὶς ἐσκίρτησεν κλείσασα δὲ τοὺς ὀφθαλμούς, ἐφαίνετο ἀποκεκοιμημένη, ἐκοιμάτο τῷ ὄντι.
 Ἡ Ἰουλίᾳ ἐθεώρει πάντα ταῦτα ἐκπεπληγμένη, καὶ σχεδὸν φρίττουσα.
 — Τόρα, Κυρία, εἶπεν ὁ Βουρδαλοῦς, δός τὴν χεῖρά σου εἰς τὴν Καισαρίναν, καὶ ἐρώτησε αὐτὴν ἐγὼ δὲ φεύγω.
 Ἡ Ἰουλίᾳ ἔθηκεν ἐπὶ τῆς τραχεῖας χειρὸς τῆς Ἀθιγγανίδος, τὴν ἑαυτῆς λεπτὴν καὶ λευκὴν, καὶ ἠγνόει τί νὰ τῇ εἴπῃ.
 — Τί θέλετε νὰ μάθητε ; Ἠρώτησεν ἡ Καισαρίνα.
 — Εἰπέ μοι περὶ τίνος σκέπτομαι ;
 — Δύναμαι νὰ ὁμιλήσω μεγαλοφώνως πρὸ τῶν δύο παρουσῶν ;
 — Μάλιστα.

— Σκέπτεσαι περὶ τίνος νεανίου, Κυρία.
 Ἡ Ἰουλίᾳ ἐκινήθη αὐτομάτως.
 — Θέλεις νὰ σιωπήσω ; εἶπεν ἡ Καισαρίνα.
 — Ὁχι ὁμίλει.
 — Ἀγαπᾷς αὐτόν, ἀληθῶς ;
 Ἡ νεᾶνις ἀπεκρίθη ψιθυρίζουσα τόσον ἐλαφρῶς, ὥστε μόνον ἡ ὑπνοδάτις ἤκουσε.
 Περιττὸν εἰπεῖν πόσον ἐν τούτῳ προσήλωσε τὰ ὦτα ὁ Ἑρρίκος τῇ τοῦ δωματίου θύρᾳ, ἐν ᾗ κεικρυμένος διετέλει.
 — Καὶ ἕτερος σὲ ἀγαπᾷ, εἶπεν ἡ Καισαρίνα.
 — Τὸ ὄνομά του ;
 — Ἐκτωρ Οὕτως ;
 — Ναί, ἀλλ' ὑπὸ τίνος ἀγαπῶμαι πλείοτερον ;
 — Ὑπὸ τοῦ τελευταίου.
 — Εἶσαι βεβαία ;
 — Βεβαιωτάτη.
 Ἡ Ἰουλίᾳ ἐσκίρτησεν.
 — Ἀλλ' ὑμεῖς δὲν τὸν ἀγαπάτε, εἶπεν ἡ Καισαρίνα.
 — Ἀληθῶς.
 — Τοῦτο τὸν καθιστᾷ δυστυχῆ.
 — Τὸν βλέπεις λοιπὸν ;
 — Μάλιστα.
 — Ἡ μήτηρ σου σοὶ ὠμύλησε περὶ τούτου χθὲς τὴν ἑσπέραν.
 — Ναί, ἐξακολούθει.
 — Θὰ ὑπανδρευθῇς μετ' ὀλίγον.
 — Ναι ; Ἠρώτησεν ἡ Ἰουλίᾳ σιγῇ.
 — Δύναμαι νὰ σοὶ τὸ εἶπῶ, τοῦτο μόνον, ὅ,τι θὰ ὑπανδρευθῇς.
 — Δὲν.
 — ὦ ! ὡσὲν ὡσὲν εἰς τὸ μέλλον σου, ὡς ἐπὶ βιβλίου θὰ δοῖς ἀπάντησιν, Κυρία, καὶ ἐνεκα σοῦ αὐτῆς ἐκτὸς ἐὰν ὀρκισθῇς, πιστεύσης καὶ πράξῃς ὅ,τι σοὶ εἶπω.
 — Καὶ διὰ τί ὁ ὅρκος ;
 — Διότι ἄλλως δὲν θὰ εὐτυχήσῃς, ἢ ὑπακούουσα εἰς ἐμέ.
 — Θὰ σὲ ὑπακούσω, εἶπεν ἡ Ἰουλίᾳ, περίεργος νὰ μάθῃ τί ἄλλο ἔτι θὰ τῇ εἴπῃ.
 — Θὰ ἐπανελθῇς οἴκαδε ἡ δὲ μήτηρ σου θὰ σοὶ ὁμιλήσῃ περὶ ὧν καὶ χθὲς τὴν ἑσπέραν.
 — Ἠξεύρεις λοιπὸν τί μοι εἶπεν ;
 — Ναί, θέλεις νὰ τὸ ἐπαναλάβω ;
 — Περιττὸν.
 — Τὸν πρῶτον, ὃν περ θὰ ἴδῃς, ἄκουσον καλῶς, ὃν περ θὰ ἴδῃς, λέγω, μετὰ τὴν μετὰ τῆς μητρὸς σου συνδιαλεξίν, πρέπει νὰ ἐκλέξῃς σύζυγον, οἷα δήποτε καὶ ἂν ᾔναι ἡ κλίσις τῆς καρδίας σου περὶ τοῦ ἄλλου.
 Ἐκτὸς ἂν . . . Δὲν λέγω τι.
 — Ἔστω, εἶπεν ἡ Ἰουλίᾳ, κινηθεῖσα ἀκουσίως ἐκ τῶν ἀκουσθέντων, ἔστω, ἀρκεῖ.
 Καὶ ῥίψασα χρυσοῦν νόμισμα ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐξῆλθε τοῦ παρρηγήματος μετὰ τῆς φίλης καὶ παιδαγωγοῦ.
 — Τί λέγεις περὶ τούτων ; Εἶπεν ἡ Κικίλη.
 — Σκέπτομαι, ὅτι εἶμαι εὐτυχής, μένουσα με-

ταίωρος. Ἡ γυνὴ αὕτη εἰσέδυσεν εἰς τοὺς μηχοὺς τῆς καρδίας μου.

- Θὰ κάμῃς ὅ,τι σοὶ εἶπεν;
- Ἀγνοῶ. Τί θὰ ἐπραττες, ἂν ᾔσῃ σύ;
- Θὰ ὑπὶκούουν.
- Θὰ ὑπὶκούεις;
- Ναί.
- Ἄς ἴδωμεν.

Καὶ ὅλως ὀνειροπολοῦσα ἡ Ἰουλίᾳ ὤδευε πρὸς τὴν ἑπαυλιν. Ὁ δὲ Βουρδαλοῦς, ἰδὼν αὐτὰς ἐξελθούσας εἰσῆλθε· καὶ ἐξελεύσας ἐκ τοῦ δακτύλου τῆς Καισαρίνας τὸν δακτύλιον ἤγειρεν αὐτήν.

6.

Ἡ Καισαρίνα συνελθοῦσα, πρῶτον ἐξήγαγε τὸν Δ' Ἑρμενῶνα, ἀκούσαντα πάντα, καὶ μετ' ἐκπλήξεως θεωρήσαντα τὴν μάντιδα.

— Λοιπὸν, εἶπε τῇ Καισαρίνᾳ, ὅ,τι προείπατε θὰ γείνη;

- Προεἶπόν τι;
- Μάλιστα. Δὲν ἐνθυμεῖσθε;
- Ὅχι· διότι ἐγερθεῖσα, δὲν ἐνθυμοῦμαι τι τῶν κατὰ τὸν ὕπνον, ἀλλ' ὅ,τι εἶπον, θὰ πραγματοποιῇ. Τὸ ἤκούσατε;

- Μάλιστα.
- Εἶναι κατορθωτόν;
- Αἶαν. Εἶπετε αὐτῇ ν' ἀγχιπᾷ καὶ νὰ ὑπανδρευθῇ τὸν πρῶτον, ὃν περ θὰ ἴδῃ μετὰ τὴν μητρί της συνδιαλέξιν.

- Πρέπει λοιπὸν νὰ ᾔσῃ ὁ πρῶτος.
- Λοιπὸν ἀναχωρῶ πάραυτα. Ὑγιαίνει, Καισαρίνα.

- Ὑγιαίνειτε, Κύριε.
- Ἴδου δὲ ὑμᾶς καὶ διὰ τὸν Βουρδαλοῦν.
- Εὐχαριστῶ, εὐγενέστατε, εἶπεν ὁ ἀθλητὴς, εἰσελθὼν, καὶ λαβὼν δύο λουδοβίκια, ἃ περ ὁ Δ' Ἑρμενῶν ἐβρίμην ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ἐν τούτοις αἱ δύο νεάνιδες ὤδευον πρὸς τὴν Βαλγενκοῦσαν.

Ἡ Ἰουλίᾳ ὀνειροπόλει· διότι τὴν κατετάρταζαν τὰ συμβάντα. Ἐσπευδε δὲ νὰ ἐπανίδῃ τὴν μητέρα της, καὶ νὰ ἐρωτήσῃ τί ἐπραξέ κατὰ τὴν ἀπουσίαν της, καὶ τίνα ἱματισμὸν ἔφερεν, ὅπως βεβαιωθῇ.

— Τί σοὶ ἔλεγον, ἀδιαλείπτως ἐπανελάμβανεν ἡ Κεκίλη.

— Θαῦμα, τῷ ὄντι! Ἔλεγεν ἡ Ἰουλίᾳ. Εἶδον τὸν πατέρα μου, ὡς σὲ βλέπω. Πάντα τὰ κατὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἀπεικονίσθησαν ἐναργῶς. Τί εἶδες σύ, ὅτε ἦλθες.

- Ἄπαν τὸ παρελθόν μου.
- Ἀλανθάστως;
- Ναί.
- Καὶ τὸ μέλλον;
- Δὲν ἐτόλμησα νὰ ἐρωτήσω περὶ αὐτοῦ.
- Κάλλιον νὰ ἐπραττον καὶ ἐγὼ οὕτως.
- Ἴσως.
- Ὁ πρῶτος παρουσιασθεσόμενος μετὰ τὴν μετὰ τῆς μητρός μου συνδιαλέξιν, ἐφιδύριζεν ἡ Ἰουλίᾳ,

μειδιῶσα· ἡξέυρεις, τοῦτο μὲ τρομάζει· ἂν οὗτος ᾔηναι κωρὸς, γέρων, δύσμορφος;

— Ἐάν δὲν ᾔηναι ὁ Κ. Ἑρρίκος· εἶπεν ἡ Κεκίλη σιγηλῶς, τοῦτο μᾶλλον πρέπει νὰ φοβῆσαι.

— Φοβοῦμαι πολὺ. Ἀκουσον, τοῦτο ἐξαργαῖται ἐκ τῆς τύχης.

— Ἴδου λοιπὸν ἀμφιβάλλεις.

— Δὲν ἀμφιβάλλω, ἀλλὰ πρέπει νὰ προφυλαχθῶ σπουδαίως, ἰδού τί θὰ πράξω, ἂν ἡ μήτηρ μου ἐπραξεν, ὅ,τι εἶδον.

— Τί λοιπὸν;

— Θὰ ὑπακούσω εἰς τὴν πρόβησιν τῆς Καισαρίνας, καὶ οἷός τις δῆποτε ᾔηναι, ὃν θὰ ἴδω πρῶτον, θὰ τὸν ὑπανδρευθῶ.

— Ἄς σπεύσωμεν λοιπὸν.

Καὶ αἱ δύο νεάνιδες σπεύσασαι τὸ βῆμα, ἐφθασαν μετ' ὀλίγον εἰς τὴν Βαλγενκοῦσαν.

— Ποῦ εἶναι ἡ μήτηρ μου, εἶπεν ἡ Ἰουλίᾳ εἰσελθοῦσα.

— Εἰς τὴν κάτω αἴθουσαν, Κυρία, εἶπεν ὑπηρέτης, ἐλθὼν ν' ἀνοίξῃ τὸ δίκτυόν.

Ἡ Ἰουλίᾳ καὶ Κεκίλῃ ἐσπευσαν πρὸς τὴν αἴθουσαν.

Ἡ δὲ Κυρία Δε Βωζῆ, ἐνδεδυμένη, ὡς εἶπεν ἡ μάντις, ἀνεγίνωσκεν προσεκτικῶς τὰ ἐγγράφα, ἅπερ τὴν προτεραίαν τῇ ἐκόμισεν ὁ Ἐκτωρ.

Τρόντι, ὁ αὐτὸς ἱματισμὸς, ἀνέκραξεν ἡ Ἰουλίᾳ.

— Ἀ! ἦλθετε προσφιλῇ τέκνα, εἶπεν ἡ Κυρία Δε Βωζῆ.

— Μητέρα, τί ἐπραξας τὴν πρώταν; εἶπεν ἡ νεανίς, ἐναγκαλισθεῖσα αὐτήν.

— Διὰ τί;

— Ἵνα μάθω, ἂν ἡ μάντις μοι εἶπεν ἀληθῆ.

— Πρῶτον ἠγέρθην.

— Εἶτα;

— Εἶτα, ἐνδυθεῖσα κατέβην εἰς τὸν κῆπον.

— Μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἱματισμοῦ, ὃν ἤδη φέρεις;

— Ναί.

— Τί ἐπραξας εἰς τὸν κῆπον;

— Περιπάτησα.

— Τί ἔφερες ἐπὶ κεφαλῆς;

— Τὸν πῖλον ἐκεῖνον, καὶ ἐδείξεν αὐτὸν ἐπὶ ἑ-

δρας ἀποτεθειμένον.

— Περιπατοῦσα δὲ, τί ἐπραττες; εἶπεν ἡ Ἰουλίᾳ.

— Συνέλεγον ἄνθη.

— Τοῦτο μόνον;

— Ναί.

— Ἄλλο δὲν ἔφερες.

— Τῷ ὄντι, ταῦτα τὰ ἐγγράφα, περὶ ὧν πρέπει νὰ συνδιαλεχθῶ μετὰ σοῦ. Ἀγαπητὴ Κεκίλη, μὲ ἀφίνετε ὀλίγον μετὰ τῆς θυγατρὸς μου; Μετὰ ἐν τέταρτον σᾶς συναντῶμεν εἰς τὸν κῆπον.

— Ὑπάγω, καὶ ἐπανερχομαι· ἡ μήτηρ μου μὲ περιμένει.

— Ναί, εἶπεν ἡ Ἰουλίᾳ, ἀλλ' ἐπάνελθε μετ' ὀλίγον, ἐπιθυμῶ νὰ ᾔσῃ παρ' ἐμοί, ἡξέυρεις διατί.

— Μετὰ δέκα λεπτὰ ἐπιστρέφω.

Ἡ Κεκίλη ἐξῆλθε.

— Προσφιλεστάτη, εἶπεν ἡ μήτηρ, τὰ ἡμέτερα ἔχουσι κακῶς.

— Κακῶς, μήτηρ;

— Ναί, δὲν γινώσκεις τὰ δικαστικά, διὰ τὰ σου ἀναγνώσω ταῦτα, ἐξ ὧν θὰ ἐβλεπες, ὅτι χάνομεν ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιάδας φράγκα.

— Καὶ πῶς;

— Διότι ὁ πατήρ σου, ὢν εὐπίστος ἐδάνεισε ταῦτα ἐπὶ ἐπισφαλὲς ὑποθήκῃ.

— Λοιπὸν, μήτηρ, ἄς ἔχωμεν ἐνδύματα καὶ ὑπηρέτας ὀλιγωτέρους.

— Σοὶ λέγω τοῦτο, προσφιλεστάτη, διότι ἀποβλέπει τὸ μέλλον σου.

— Πῶς;

— Διότι ἡ προίξ σου ἐλαττωταί.

— Ἐγὼ ἀνάγκην προίξος;

— Ναί, εἶσαι ἄρκετὰ ὠραία. Ἀλλ' ὁ νυμφευθσόμενός σου θὰ εὐχαριστηθῇ τόσον διὰ τοῦτο.

— Ἀ! Μήτηρ, ὁ Ἑρρίκος δὲν συλλαγίζεται χρήματα.

— Ὁ Ἑρρίκος λοιπὸν εἶναι οὗτος;

— Ἡ Ἰουλίττα κατένευσεν.

— Ἡ μάντις λοιπὸν σὲ ἐνεθάρρυνεν εἰς τὴν ἐκλογὴν;

— Ὁχι, μὲ ἐμβάλλει μάλιστα εἰς μεγάλην ἀμηχανίαν.

— Διατί;

— Πρῶτον μὲν σὺ λέγεις, ὅτι εἶναι ἀληθῶς μάντις. Καὶ διηγήθη ἀκριβέστατα τὸ διὰ τοῦ ποτηρίου πείραμα.

— Εἶτα, ἐξηκολούθησεν ἡ νεάνις, μοὶ εἶπεν. «Ὁφείλεις ν' ἀγαπᾷς, καὶ νὰ ὑπανδρευθῇς τὸν πρῶτον, ὃν περ θὰ ἴδῃς μετὰ τὴν τῆς μητρός σου συνδιάλεξιν.»

— Ἐν τούτῳ ὁ κώδων τοῦ κήπου ἤχησεν.

— Ἴσως εἶναι αὐτός, εἶπεν ἡ Ἰουλίττα, πορευομένη πρὸς τὸ παράθυρον, οὗτινος τὰ δικτυωτὰ ἦσαν κακλεισμένα.

— Τίς εἶναι; ἠρώτησεν ἡ Κυρία Δε Βωζῆ.

— Ὁ Κύριος Ἑρρίκος,

— Λοιπὸν τί κάμνεις;

— Ὑπάγω νὰ ἐξασφαλισθῶ.

— Διὰ τί;

— Ἵνα ἴδω αὐτὸν πρῶτον, καὶ οὕτως ἡ πρόρρησις συμφωνήσῃ μετὰ τῆς καρδίας μου.

— Καὶ ἐάν ᾔῃ ἄλλος τις;

— Τῷ ὄντι.

— Ἐπειτα ἡ συνδιάλεξις μου δὲν ἐτελείωσε. Κάθησαι λοιπὸν διότι ὁ πιστεύων τὰ ὑπὸ τῶν μαντίδων προλεγόμενα, πρέπει νὰ περιμένῃ αὐτὰ, ἄλλως διαταράττει τὴν τάξιν, καθ' ἣν πρέπει νὰ παρουσιάζονται. Διὰ τούτων ἐδήλωσεν ἡ μήτηρ, ὅτι δὲν πιστεύει τὰς προρρήσεις.

— Ἐπὶ πλέον ὑπάρχει καὶ ἕτερον μέσον.

— Ποῖον;

— Νὰ ἐρωτήσωμεν, τίς ἦλθεν.

— Ἡ Ἰουλίττα ἔκρουσε τὸν κώδωνα.

— Τίς ἦλθεν, ἠρώτησεν ἡ μήτηρ τὸν παρουσιασθέντα ὑπηρέτην.

— Ὁ Κ. Ἑρρίκος Δ' Ἑρμενῶν.

— Ἀμφιβάλλον, ἐπιθύρῃσεν ἡ Ἰουλίττα.

— Ἐδῶ εἶναι;

— Μάλιστα.

— Παρακάλεσον αὐτὸν νὰ περιμένῃ ὀλίγον.

— Ἐπραξα τοῦτο, Κυρία, διότι ἡ Κ. Κεκίλη ἐξερχομένη, μοὶ εἶπεν, ὅτι μέλλετε νὰ μείνητε μόναι.

— Πολὺ καλὰ ὅταν κρούσω τὸν κώδωνα, ἀποστέλλον μοι τὴν θαλαμηπόλον.

— Ἴδου λοιπὸν, συνέλθε, εἶπεν ἡ Κυρία Δε Βωζῆ, εἶναι ἐδῶ, καὶ εἵμεθα βέβαιαι, ὅτι οὐδεὶς πρὸ αὐτοῦ θὰ εἰσέλθῃ, οὐδὲ ὁ ὑπηρέτης.

— Ναί, ἀλλὰ τί ἄλλο θὰ μοὶ εἴπῃς; εἶπεν ἡ Ἰουλίττα, ἀνυπομονοῦσα νὰ ἴδῃ τὸ τέλος.

— Πιστεύεις τῷ ὄντι τὴν πρόρρησιν ταύτην;

— Ὁ! Φιλτάτη μήτηρ, ἐάν ἐβλεπες, ὅτι εἶδον θὰ ἐπίστευες, ὡς κ' ἐγώ.

— Καὶ ἂν ἕτερος ἐπαρουσιάζετο πρὸ τοῦ Κ. Ἑρμενῶν, θὰ ὑπανδρεύεσθαι αὐτόν;

— Μάλιστα.

— Βεβαίως;

— Ναί, μήτηρ, εἶπεν ἡ Ἰουλίττα, ἥτις, γινώσκουσα, ὅτι ὁ Κ. Δ' Ἑρμενῶν ἦτο ἐκεῖ, ἀνησύχει.

— Ἀς σπεύσωμεν τὴν συνδιάλεξιν μας, μήπως συμβῇ ἀπευκταῖόν τι, εἶπεν ἡ Κ. Δε Βωζῆ, ἥτις καὶ τοὶ δύσπιστος εἰς τὰ τοιαῦτα, ἤθελεν ὁμοίως, νὰ μὴ διαταραχθῇ ἡ τάξις τῆς προρρήσεως. Περὶ τοῦ Κ. Δ' Ἑρμενῶν ἤθελεν νὰ σοὶ ὁμιλήσω. Ἠξεύρεις, ὅτι ἡ προίξ σου ἡλαττώθη πολὺ, ὡς καὶ ἡ ἡμετέρα μοὶ ἐλάττωσεν χθές. Ἐάν λοιπὸν ὑπανδρευθῇς τοῦτον, δὲν θὰ ᾔῃ ἀμφοτέρω πλεον τῶν δώδεκα χιλιάδων λιρῶν εἰσόδου. Τοῦτο δὲ εἶναι ὀλίγον νὰ διάγῃ τις ἐν Παρισίῳ, πρὸς τὸν τουναντίον... ἡ Κ. Δε Βωζῆ, διastάσασα, πρὸς τὴν θυγατέρα αὐτῆς.

— Τουναντίον, εἶπεν ἡ νεάνις.

— Ἐάν ὑπανδρευθῇς ἕτερόν τινα, τὸν Κ. Ἐκτορα Γρανδίνον ἐπὶ παραδείγματι, ὅστις σὲ ἀγαπᾷ, ὡς χθές σοὶ ἔλεγον, θὰ ᾔῃ πλουσία, πλουσιωτάτη διότι ὁ πατήρ σου ἔχει τοὐλάχιστον τεσσαράκοντα χιλιάδων λιρῶν εἰσόδου καὶ τοὶ πολλῶν λεγομένων, ἡ περιουσία δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητος.

— Ἀλλὰ, μήτηρ, μὲ ἀφίνεις ἐλευθέραν νὰ ἐκλέξω;

— Μάλιστα.

— Λοιπὸν ἄς μὴ ὁμιλῶμεν πλέον περὶ τοῦ Ἐκτορος διότι φρίττω ἀκούουσα περὶ αὐτοῦ.

— Καλὰ, τέκνον μου, ἄς μὴ βραδύνωμεν λοιπὸν κρούσον τὸν κώδωνα.

— Ἡ Ἰουλίττα ἔκρουσε τὴν θαλαμηπόλον προσήλθεν.

— Ὁ Κύριος Δ' Ἑρμενῶν εἶναι ἐδῶ;

— Μάλιστα, Κυρία.

— Εἰπέτω νὰ εἰσέλθῃ.

— Ἡ Κυρία Κεκίλη, ἐπανελθοῦσα, δύνεται νὰ εἰσέλθῃ;

— Μάλιστα.

Καὶ ἐξελθούσης τῆς θαλαμηπόλου, εἰσῆλθεν ἡ Κεκίλη.

— Λοιπὸν, εἶπεν πρὸς τὴν Ἰουλίαν, διατρίβει ἐν τῷ κήπῳ.

— Τὸ ἤξεύρω.
— Σπεῦσον νὰ προῦπντήσωμεν αὐτόν· εἶναι βεβαιότατον πλέον.
— Τῷ ὄντι.

Ἦνοιζαν τὴν θύραν· ἡ μὲν Ἰουλία καὶ ἡ Κεκίλη ἦσαν προφανῶς τεταραγμέναι, ἡ δὲ Κ. Δε Βωζῇ ἐμειδία διὰ τὰ παιδαριώδη ταῦτα.

Τέλος ἡ Ἰουλία ἐγκατέλιπε τὸν βραχίονα τῆς φίλης τῆς, ἀλλ' ἅμα ἐμελλε νὰ καταβῇ εἰς τὸν κήπον, ἀφῆκε κραυγὴν· διότι ἔτυχεν ἀπέναντι τοῦ Ἐκτορος.

Ὅτε δὲ ὁ Ἑρρίκος ἐπλησίασεν, εὔρεν αὐτὴν λειποθυμημένην· ἦτον ὠχρὸς, ὡς αὐτὴ· διότι, ὡς ἐνθυμούμεθα, γινώσκων αὐτὴν δοῦσεν προσοχὴν εἰς τὴν πρόρρησιν, καὶ κακῶς ὡς ἐκ τούτου ἔχουσεν, δὲν ἀμφισβόλλεν, ὅτι ἐξέλαθεν αὐτὴν σπουδαίως.

7.

Ἡ Κεκίλη καὶ ἡ Κυρία Δε Βωζῇ μετέφερον τὴν Ἰουλίαν εἰς τὴν αἴθουσαν, ἐν ᾗ πρὸ ὀλίγου συνωμίλουν.

Ὁ δὲ Ἐκτωρ καὶ Ἑρρίκος ἔμειναν πλησίον ἀλλήλων εἰς τὰ πρόθυρα.

— Ἀγῶμεν, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ Ἑρρίκος· μὲ ἀγαπᾷ ἀληθῶς.

Ἐκ τούτου ὁμοῦ δὲν ἐμποδίζετο νὰ ὀργίζηται κατὰ τοῦ Ἐκτορος, τυχαίως πρὸ τῆς Ἰουλίας παρουσιασθέντος, καὶ ὃν αὐτὴ, ὡς δεισιδαίμων, ἠδύνατο νὰ προτιμήσῃ, καὶ τοὶ ἀγαπῶσα τὸν Ἑρρίκον· οὕτω λοιπὸν ἔτοιμος ἦτο ν' αὐθαδιάσῃ πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ συμβολαιογράφου, οὕτινος ἡ ἐμφάνισις ἐπὶ τῆς τῶσάυτης ταραχῇ ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ.

Ὁ δὲ Ἐκτωρ, ἀγνοῶν τὴν αἰτίαν τῆς ταραχῆς, καὶ λειποθυμίας τῆς Ἰουλίας, καὶ τοὶ ἐκτετακτοίπαθειαν κατὰ τοῦ Ἑρρίκου, ἐπλησίασεν αὐτὸν καὶ τῷ εἶπε·

— Τί συνέβη, Κύριε; Μήπως ἐπληρώθη ἡ Ἰουλία;

— Ἡ Ἰουλία, ἀπεκρίθη ὁ Ἑρρίκος αὐθαδῶς, ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν κυττάζων αὐτόν, ἡ Ἰουλίᾳ εἶναι τοσοῦτον δυσμενὴς κατὰ σοῦ, ὥστε ἰδοῦσά σε, ἐλειποθύμησεν!

Ὁ Ἐκτωρ ὠχρίασεν, ἀκούσας ταῦτα, καὶ προσεπάθησε προφανῶς νὰ κρατήσῃ τὴν ταραχὴν του.

Ἐν τούτῳ δὲ ἡ θαλαμηπόλος, ἀκούσασα τὸν κώδωνα κρουόμενον, ἀνέβαινε τὰς βαθμίδας τῶν προθύρων.

Ὁ Ἐκτωρ εἶπε τῇ θαλαμηπόλῳ.

— Εἰπατε, παρακαλῶ, τῇ Κ. Δε Βωζῇ νὰ σᾶς ἀποδώσῃ τὰ ἔγγραφα, ἅπερ χθὲς ἔφερον, καὶ ἐρωτήσατε αὐτὴν παρ' ἐμοῦ περὶ τῆς Ἰουλίας.

Ἐν τούτῳ δὲ ὁ Ἑρρίκος περιεπάτει ἐπὶ τῶν προθύρων, ὁ δὲ Ἐκτωρ διαμένων ἐν τῇ αὐτῇ θέσει, περιέμενε τὴν θαλαμηπόλον. Βλέπων τις αὐτοῦς, ἠδύνατο νὰ εἴπῃ, ὅτι οὐδὲν πρὸς ἀλλήλους συνέβη, καὶ ὅτι ἀπαξ συνηντήθησαν.

Ὅτε ἡ θαλαμηπόλος εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ἡ Ἰουλία συνῆλθε.

— Λοιπὸν, ἀγαπητὸν τέκνον, ἔλεγεν ἡ μήτηρ, πῶς ἔχεις;

— Καλῶς, μήτηρ, τίποτε· ἤξεύρεις πόσον εὐρέθης ὁ εἶμαι, καὶ διὰ τοῦτο ἐξεπλάγην, συναντηθεῖσα

μετὰ τοῦ Κ. Γρανδίνου. Ὁμολογῶ, ὅτι δὲν ἤλπιζον νὰ πάθω, ἀλλὰ παρήλθεν. Εἰποῦσα ταῦτα ἐνηγκαλίσθη τὴν μητέρα, πρὸς τὴν Κακίλην δὲ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα.

— Ἐπειδὴ σὲ ἀφῆσα νὰ συμβουλευθῇς τὴν κατηραμένην ἐκείνην γυναῖκα, ἔπαθες.

— Ἄφες, μήτηρ, περιττὸν νὰ ἐνοχλώμεθα πλείον. Ποῦ εἶναι οἱ Κύριοι;

— Ἐν τῷ κήπῳ εἶπεν, εἰσελθοῦσα ἡ θαλαμηπόλος, ὁ δὲ Κ. Γρανδίνος μοὶ παρήγειλε νὰ ζητήσω τὰ ἔγγραφα, καὶ νὰ ἐρωτήσω περὶ τῆς Ἰουλίας.

— Εὐχαρίστησον τὸν Κ. Γρανδίνον διὰ τὴν θυγατέρα μου, καὶ ἀπόδος αὐτῇ ταῦτα τὰ ἔγγραφα. Εἰπέ πρὸς δὲ, ὅτι αἰτοῦμεν συγγνώμην, μὴ δυνάμεναι νῦν νὰ τὸν δεχθῶμεν. Οὕτως Ἰουλία;

— Ναί, μήτηρ, ὅ,τι πράττεις, ἔστω καλῶς πεπραγμένον.

— Νὰ εἶπω ὡσαύτως καὶ πρὸς τὸν Κ. Δ' Ἑρμεῶνα; Εἶπεν ἡ θαλαμηπόλος.

Ἡ Κ. Δε Βωζῇ προσέβλεψε τὴν ἑαυτῆς θυγατέρα.

— Ὅχι, εἶπεν, ἡ μήτηρ.

— Εὐχαριστῶ, ἐφίθυρσεν ἡ Ἰουλία, μειδιῶσα.

Ἡ θαλαμηπόλος ἐξῆλθε.

— Λοιπὸν ἂς συνδιαλεχθῶμεν νῦν ὀλίγον, εἶπεν ἡ μήτηρ πρὸς τὴν Ἰουλίαν· διότι, ὡς βλέπω, σὲ ἐπηρέασε τοσοῦτον ἡ πρόρρησις ταύτης τῆς Καισαρίνας, ὅσον δὲν ἐνόμιζον. Τὸ συμβᾶν μεταβάλλει τι τῶν χθὲς ρηθέντων;

Ἡ Ἰουλία προσέβλεψε τὴν Κεκίλην.

— Τί θὰ ἐπραττες σύ; Εἶπεν πρὸς τὴν φίλην τῆς.

— Ἐγὼ δὲν θὰ ἐδίσταζον.

— Τί θὰ ἐπραττες;

— Θὰ ὑπήκουον τῇ Καισαρίνῃ.

— Σὺ μήτηρ;

— Ἐγὼ, φιλότατε, θὰ ὑπήκουον τῇ καρδίᾳ μου· διότι, ὡς σὲ εἶπον, δὲν πιστεύω πολὺ ταῦτας τὰς μαντείας.

— Τί νὰ πράξω, θεέ μου! Τί νὰ πράξω, ἐπανελάμβανεν ἡ Ἰουλία, βεβαίως ἡ Καισαρίνα ἔχει δίκαιον.

— Λοιπὸν ὑπανδρεύητι τὸν Ἐκτορα.

— Ναί, ἀλλὰ δὲν τὸν ἀγαπῶ, οὐδέποτε θὰ τὸν ἀγαπήσω.

— Τότε ὑπανδρεύητι τὸν Ἑρρίκον, εἶπεν ἡ Κεκίλη.

— Ἀλλ' ἂν ἴσως ἀποβῇ δυστυχὲς τὸ συνοικέσιον τοῦτο, θὰ μετεμελούμην διὰ βίου, μὴ ὑπακούσασα τῇ Προνοίᾳ.

— Συλλογίσθητι.

— Ἀλλὰ, τέκνον, εἶπεν ἡ μήτηρ, λαβοῦσα τὰς χεῖρας τῆς Ἰουλίας, ἡ μικρά σου φαντασία ἀνωφελῶς ταράσσεται. Οὔτε ὁ Κύριος Ἑρρίκος, οὔτε ὁ Ἐκτωρ ἐξεφράσθησαν, καὶ σὺ σκέπτεσαι, ὡς νὰ σὲ ἤττησαν ἀμφοτέρω, ὡς νὰ μέλλῃς νὰ ἐκλέξῃς σήμερον. Ἰσως ἀμφοτέρω οὔτε κἂν σκέπτονται περὶ σοῦ.

— Ὡ, ὁ Ἑρρίκος μὲ ἀγαπᾷ, εἶπε.

— Λοιπὸν κάλλιον νὰ περιμείνωμεν. Συγκατατίθεσαι;

— Ἀείποτε μετὰ σοῦ, ἀγαθὴ μήτηρ, γιγνώσκεις.

— Ἐν τούτῳ δὲ ἡ γενομένη ἐκ τοῦ πειράματος

τῆς πρώτης ἐντύπωσιν θά καταπαύσῃ, καὶ θά δυνήθῃς ἡσυχότερον νὰ συμβουλευθῇς τὰς φυσικὰς ἐντυπώσεις, καὶ τὰ συμβησόμενα. Βλέπεις σὲ μεταχειρίζομαι ὡς φίλην, καὶ σοὶ ἐπιτρέπω νὰ σκέπτησαι σὺ αὐτὴ περὶ τῶν σπουδαιοτάτων τοῦ βίου.

Ἡ Ἰουλίᾳ λαβοῦσα τὸν βραχίονα τῆς Κεκίλης, ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης μετὰ τῆς μητρὸς τῆς.

Ὁ δ' Ἑρρίκος διέμενον ἐπὶ τῶν προθύρων.

— Ἴσως εἶναι ἀδιάκριτον, εἶπε, πλησιάζων τὴν Κυρίαν Δε Βωζῆ, νὰ διατρέξω ἐδῶ· ἀλλὰ δὲν ἐπεθύμουν ν' ἀπέλθω, μὴ μαθῶν τι περὶ τῆς Ἰουλίας. Καὶ προσέβλεψεν αὐτήν, νεύουσαν κάτω, καὶ ἐρυθριῶσαν ὀλίγον.

— Σὰς εὐχαριστῶ, Κύριε, εἶπεν ἡ νεάνις, εἶμαι πολὺ καλὰ.

— Δύναμαι νὰ μάθω, τί σὰς ἐφόβισε τοσοῦτον; εἶπεν ὁ Ἑρρίκος, ὅστις, γινώσκων καλῶς πόσον ἐπιμένει ἐπὶ τῶν αἰτίων τῆς λειποθυμίας, ἤθελε ν' ἀκούσῃ, τί θά ἀπεκρίνατο ἡ νεάνις.

— Ὁ καιρὸς εἶναι θυελλώδης, εἶπεν ἡ Ἰουλίᾳ, μειδιῶσα, πρὸς τὴν ἑαυτῆς μητέρα, μὴ λανθάνουσα τὸν Ἑρρίκον.

— Καλῶς, εἶπε καθ' ἑαυτόν.

— Κυρία, εἶπεν ἡσυχῶς, πλησιάζων τῇ Κυρίᾳ Δε Βωζῆ, καὶ τὴν φυσιογνωμίαν τῆς Ἰουλίας παρατηρῶν, ὁ θεὸς μου ἐπεθύμει νὰ σὰς ἴδῃ σήμερον, ἵνα αἰτήσῃ συγγνώμην μὴ δυνηθεὶς γῆρας νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὴν ὑμετέραν πρόσκλησιν, πρὸς δὲ ἵνα σὰς ὁμιλήσῃ, ἔλεγε, περὶ τινος σπουδαίου. Τολμῶ λοιπὸν νὰ ἐρωτήσω ὑμᾶς, ἂν ταύτην τὴν ἐσπέραν θά σὰς εὔρῃ ἐν Βαλγενκούσῃ, καὶ ἂν δὲν θά σὰς ἐνοχλήσῃ ἐπισκεπτόμενος.

— Εἶπατε τῷ θεῷ σας, ποθὲν Ἑρρίκε, ὅτι εἶναι πάντοτε εὐπρόσδεκτος ἐν Βαλγενκούσῃ, καὶ θά τὸν ἐλέγξω μὴ ἐρχόμενον συχνότερον.

— Ἀληθινὰ, Κ. Ἰουλίᾳ, εἶπεν ὁ Ἑρρίκος κλίνας τὴν κεφαλὴν πρὸς τὴν μητέρα αὐτῆς διὰ τὴν πρόσκλησιν, καὶ εὐχαριστήσας διὰ σχήματος, ἂν ὅχι διὰ φωνῆς, συνεβουλευθῇτε τὴν μάντιν;

— Μάλιστα, εἶπεν ἡ Ἰουλίᾳ, ἐμπесоῦσα εἰς τὴν προτέραν ταραχὴν ἕνεκα τῆς ἐρωτήσεως. Ἀπεκρίθη δὲ ἡ φίλη τῆς.

— Τὴν ἐθαυμάσατε τοσοῦτον, ὅσον ἡ Κεκίλη σὰς ὑπέσχετο;

— Μάλιστα.

— Σὰς εἶπε τὸ παρελθόν;

— Τὸ εἶδον μάλιστα.

— Καὶ τὸ μέλλον;

— Τὸ μέλλον, ἀπεκρίθη ἡ Ἰουλίᾳ, προσβλέψασα τὴν ἑαυτῆς μητέρα, μοὶ τὸ εἶπεν ὡσαύτως.

— Ὡς τὸ ἐπιθυμεῖτε;

— Ὅχι εἶπεν, ἡ νεάνις, μὴ ὑποπτεύουσα, ὅτι γινώσκει τὰ παρὰ τῇ Καισαρίνῃ.

— Ἀλλὰ προκαταληφθεῖσα σπεύσατε νὰ ἀνατρέψῃτε τὴν πρόρρησιν.

— Τί μὲ συμβουλευέτε;

— Μὲ ἐρωτᾶτε περὶ δυσχερῶν, εἶπεν ὁ Ἑρρίκος, μὴ προσδοκῶν τοιαύτην ἐρώτησιν.

— Εἶπατε. Καὶ ἐν τούτῳ ἠρώτησε τὸν μετ' ἑαυτῆς συνδιαλεγόμενον καὶ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ διὰ τοῦ στόματος.

— Θά περιέμενον τὰ προρρηθέντα.

— Τοῦτο πρὸ ὀλίγου μοὶ ἔλεγε ἡ μήτηρ μου, ἀλλὰ δὲν ἐρωτῶ τοῦτο. Ἐπαναλαμβάνω λοιπόν. Ἐάν ἡ Καισαρίνα, ἥς ἡ ἐπιστήμη εἶναι . . . Δύο τινὰ σοὶ παρουσιάζονται, ἕξ, ὧν τὸ ἐν ἐπιθυμεῖς, τὸ δὲ ἕτερον ὅχι· ἐάν μὲν συγκατανεύσῃς εἰς τὸ πρῶτον θά δυστυχῇς, ἐάν δὲ εἰς τὸ δεύτερον, καὶ τοι ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀπαρέσκον θά εὐτυχῇς. Τί θά ἐπραττες;

— Θά ἐνέδιδον εἰς τὸ δεύτερον, εἶπεν ὁ Ἑρρίκος, θέλων νὰ μάθῃ τὴν ἐντύπωσιν, ἣν θά ἐνεποιεῖ τῇ νεάνιδι ἡ συμβουλὴ αὕτη, πεποιθὼς πλέον, ὅτι τὸν ἡγάπα τοσοῦτον, ὥστε δὲν θά ὑπήκουε τῇ ἑαυτοῦ γνώμῃ.

— Ἀ! θά ἐνέδιδες εἰς τὸ δεύτερον, ἐψιθύρισεν ἡ Ἰουλίᾳ, ὠχριάσασα.

— Μάλιστα.

— Ἄνευ λύπης;

— Οὐχὶ ἄνευ λύπης, ἀλλὰ ἄνευ δισταγμοῦ.

— Ἐάν ἡξεύρετε, ὅτι μοὶ συμβουλευέτε, Κύριε Ἑρρίκε, ἴσως δὲν θά ὠμιλεῖτε οὕτως.

— Ἀπατᾶσθε, Κυρία, ἐπαναλαμβάνω τὰ αὐτά.

— Καὶ σὺ, μήτερ, γινώσκουσα ταῦτα;

— Τῇ ἀληθείᾳ, τέκνον, εἶπεν ἡ Κυρία Δε Βωζῆ, ὁμολογῶ, ὅτι ἡ συμβουλὴ τοῦ Κυρίου Δ' Ἑρμενῶνος μοὶ ἐπιδίδεται συμβουλὴ τῆς Προνοίας διὰ τοῦ στόματός σου, καὶ ἐγὼ οὕτω σκέπτομαι. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἑρρίκος ταύτην τὴν φράσιν, ἥς ἡ ἐννοια ἦτο προδηλὸς καὶ ἐπὶ ἑαυτοῦ, μετεμελήθη, δοὺς ἀφορμὴν τούτων.

Ἡ Ἰουλίᾳ ἐφαίτο τεταραγμένη.

— Σὺ δέ; Εἶπε πρὸς τὴν Κεκίλην.

— ὦ! ἀπεκρίθη αὕτη, σοὶ ἐξέφρασα τὴν γνώμην μου θά ὑπήκουον ἀδιστακτικῶς.

— Λοιπόν! Ἀνέκραζεν ἡ Ἰουλίᾳ μετ' ὀργῆς μὴ ὑποπτευομένη, ὅτι ὁ Ἑρρίκος ἐγίνωσκε πάντα. Ναι, ἀδύνατον τοιαύτη μάντις, δαμάστρια τῶν θηρίων νὰ μὲ πείσῃ, νὰ πράξω ὅ,τι θέλει, καὶ παρὰ τὰς προτροπὰς τοῦ Κυρίου, τῆς Κεκίλης, καὶ τῆς μητρὸς μου οὐ μόνον δὲν θά ὑπακούσω, ἀλλὰ καὶ ὅπως τὸ ἐναντίον θά πράξω.

Μειδιάμα θριαμβοῦ, καὶ ἔρωτος διεχύθη ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ἑρρίκου, μὴ ἐμποδισθέντος νὰ εἴπῃ τῇ νεάνιδι:

— Τίς οἶδεν; Θά σὰς ἀνταμείψῃ ἴσως ὁ Θεὸς διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἐμπιστοσύνην.

— Εἶπατε πρὸς τὸν θεὸν σας, ὅτι τὸν περιμένω τὴν ἐσπέραν, καὶ ὥς ἔλθῃ, εἶπεν ἡ Κ. Δε Βωζῆ, ἥτις κατενόησεν ἐκ τῆς ἀποκρίσεως τὴν θυγατρὸς τῆς, ὅτι αὕτη ἐπέμενε νὰ ὑπανδρευθῇ τὸν Ἑρρίκον, καὶ πεποιθυῖα, ὅτι ὁ Κύριος Δ' Ἑρμενῶν ἐπισκεπτόμενος αὐτήν, θά ἦται τὴν Ἰουλίαν διὰ τὸν ἀνεψιὸν τοῦ.

Καὶ ἐν τούτῳ προσέβλεψε τὸν Ἑρρίκον διὰ βλέμματος δηλοῦντος:

— Ἐνόησα, ἔλπιζε.

— Λοιπὸν, ἐγὼ, ἐπανελάσεν δεκάκις ἡ Κεκίλη θὰ ὑπῆκουσεν εἰς τὴν Καισαρίναν, καὶ προσέτι κλίνασα πρὸς τὸ οὐς τῆς Ἰουλίας, εἶπε αἰγαλῇ τῇ φωνῇ· θὰ ὑπανδρευόμην τὸν ἄλλον.

(Ἐπεται τὸ τέλος.)

L. A. BINAUT.

Περὶ Ὀμήρου καὶ Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας.

(Μετάφρασις.)

(Τέλος. 18ς φυλλάδ. 94 καὶ 95.)

Ἄλλ' ἐπανεέλθωμεν εἰς τὸν Πλάτωνα. Μέχρις αὐτοῦ ἡ θρησκευτικὴ ἀσιατικὴ καὶ ἡ λογικὴ Ἑλληνικὴ σχολή, ἔχουσαι ἐν τῷ μεταξύ τὸν Ὀμηρον ὡς σημεῖον διαμάχης, ὡς σημαίαν, ἣν οἱ μὲν ἤθελον νὰ σώσωσιν οἱ δὲ νὰ καταβάλωσιν, ἐσχημάτιζον δύο διακεκριμένα στρατάπεδα. Ἄλλ' ὁ θάνατος τοῦ Σωκράτους ὑπῆρξε φοβερὰ εἰδοποίησις πρὸς τὴν λίαν τολμηρῶς ἐπεμβῆσαν κριτικὴν. Ἰσως ὁ λαὸς τῶν Ἀθηναίων εἶχε δίκαιον ὑπερασπιζόμενος τὴν ἀρχαίαν αὐτοῦ σύμβολα ἐνόσω δὲν ἀντικαθίστατο ἀπὸ ἄλλων· διότι εἶχε χρεῖαν τοιούτων· ἡ δὲ φιλοσοφία ἄλλως τε δὲν ἦτο ἐτι ἀρκετὰ προωθηθεῖσα ἵνα δυνηθῇ νὰ ἐξορύξῃ ἐκ τοῦ ἀρχαίου πνεύματος ἐν ταῖς κρύπταις αὐτοῦ κεχωσμένα δόγματα. Ἐπρεπε λοιπὸν σύμβολα καὶ λογικὴ νὰ παλαστήσῃ, τὰ μὲν βαθμηδὸν καταρρέοντα, ἡ δὲ βαθμηδὸν ἀνοικοδομουμένη ὡς βωμὸς ἀγνώστῳ θεῷ ἐν τῇ σκιᾷ τῆς ἀμφιβολίας, μεχρὶ τοῦ αἰφνίδιον φῶς ἀποκαλύψῃ τὴν πίστιν καὶ προσκλήσῃ τὰ ἔθνη πρὸς ἐαυτήν. Ἄλλ' ὁ Πλάτων δὲν ἐνόησεν οὕτω τὸ πρᾶγμα· ὁ περικλεῆς οὗτος ἀνὴρ, τὸ νέφος τοῦτο τῆς δύσεως τὸ τοιοῦτον ἀφ' ἐνὸς μὲν σκοτεινὸν ἀφ' ἑτέρου δὲ φαινὸν ἀλλ' ἐνταυτῷ μετέωρον, ἠθέλησε νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ παρελθόν, ἠθέλησε νὰ ταχύνῃ τὸ μέλλον καὶ ἀπεπειράθη συμφιλίωσιν τῆς πολυθεΐας καὶ τῆς φιλοσοφίας, τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἑλλάδος. Κατὰ τοῦτο ὑπῆκουε συγχρόνως εἰς τὰς ἀντιδραστικὰς περιστάσεις τοῦ καιροῦ του καὶ εἰς τὰς ἰδίας διαθέσεις τῆς μεγαλονοίας του. Τῶντι μάλιστα τοῦ Σωκράτους, τεθραμμένος μὲ τὸν Ὀμηρον, οὕτινος τόσον συχνὰ δανεῖζεται τὰς ἐκφράσεις, μετεῖχε μὲν διὰ τῆς πρὸς τὴν λογικὴν καὶ τὰς τέχνας κλίσεώς του, τοῦ προοδευτικοῦ τῆς φυλῆς του πνεύματος, ἀλλὰ συγχρόνως διὰ τὰς μὲ τοὺς Πυθαγόριους σχέσεις του, τὰς Αἰγυπτιακὰς ἀναμνήσεις καὶ τὴν λαμπρὰν φαντασίαν του ἠγάπα νὰ ἀνίπταται πρὸς τὰ λίαν ἀρηρημένα καὶ νὰ περιβάλληται μυστηριώδη περιβολήν. Τὸ πᾶν ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ ἀντηχεῖ ἀσιατικὴν ἡχώ· τὸ σχέδιον τῆς πο-

λιτείας του ἐπαναφέρει ὑπὲρ τῶν φιλοσόφων τὴν ἱερατικὴν τάξιν, ἀναίρων οὕτω τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ πνεύματος καὶ περιορίζων χάριν τῆς πολιτικῆς τὴν διδασκαλίαν· θέλει ἀπόκρυφον ἐπιστήμην καὶ δημώδη πίστιν, ἵνα κυβερνᾷ τοὺς λαοὺς διὰ τῶν μύθων καὶ νὰ ἀφίη αὐτοὺς νὰ γηράσκωσιν εἰς μακρὰν νηπιότητα. Οὕτως ἠθέλε νὰ διατηρήσῃ τὴν πολυθεΐαν· διότι περὶ θεῶν, λέγει, πρέπει νὰ πιστεύωμεν τοὺς παλαιούς, οἵτινες υἱοὶ θεῶν ὄντες ἔπρεπε νὰ γνωρίζωσι κάλλιον τοὺς πατέρας αὐτῶν· ὅπερ ἄλλως συνάγει ἐντελῶς μὲ τὸ ὅποιον καθαρὰ ἐκφράζει ἀξίωμα, ὅτι τὸ ψεῦδος, ἀπηγορευμένον εἰς τοὺς πολλούς, συγχωρεῖται εἰς τοὺς ἀρχοντας πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Κυβερνήσεως. «Τοῖς ἀρχουσι δὲ τῆς πόλεως, εἴπερ ἢ τισὶν ἄλλοις, προσήκει ψεύδεσθαι ἢ πολεμίων ἢ πολλῶν ἑνεκα, ἐπ' ὧρελεῖται τῆς πόλεως· τοῖς δὲ ἄλλοις πᾶσιν οὐχ ἀπτεόν τοῦ τοιούτου.» (Πολ. Γ'.)

Θέλων λοιπὸν νὰ παρασύρῃ τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα εἰς τὰς ἰδέας ταύτας ὁ Πλάτων ἀπεπειράθη πρῶτον ν' ἀποδώσῃ αὐτὰς εἰς τὸν Ὀμηρον, ἐννοῶν καλῶς βέβαια ὅτι ὁ Ὀμηρος ἦτο ὁ τὸ πνεῦμα τοῦτο ἐμπνέων. Πρὸς τοῦτο ἔπρεπε νὰ διαστρέψῃ τὴν φιλοσοφικὴν ἐννοίαν τοῦ ποιητοῦ διὰ βεβιασμένης ἐρμηνείας· διὰ τοῦτο κατ' ἀρχὰς ὑποθέτει ἐν Ὀμήρῳ ἐννοίας κρυπτάς, ἀποκρύφους ὡς τὰς ὁποίας διςχυρίζοντο οἱ Αἰγύπτιοι ὅτι ἐκρυπτον οἱ μῦθοι αὐτῶν. «Ἀναγκαῖον εἶναι, λέγει ἐν Ἰωνί, εἴτε τοῖς ἄλλοις ποιηταῖς διαστρίβειν πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ δὴ καὶ μάλιστα ἐν Ὀμήρῳ, τῷ ἀρίστῳ καὶ θειοτάτῳ τῶν ποιητῶν, καὶ τὴν τούτου διάνοιαν ἐκμανθάνειν, μὴ ἢ μόνον τὰ ἔπη, ζηλωτὸν ἐστὶ.» Φαίνεται δὲ προσέτι ἐκ τοῦ διαλόγου τούτου ὅτι οἱ Ῥαψωδοὶ ἤδη μὴ ἀρκοῦμενοι νὰ ψάλλωσι τὰ ποιήματα τοῦ Ὀμήρου, ἐστοχάσθησαν νὰ συντάξωσι καὶ κείμενον αὐτοῦ μὲ φιλοσοφικὰς ἐξηγήσεις ἀνευρίσκοντες ἐν αὐτοῖς ἀφηρημένας θεωρίας. Εἰς τοῦτο ἐνθαρρύνει αὐτοὺς ὁ Πλάτων. Τί ἐννοεῖ τῶντι λέγων διάνοιαν τοῦ ποιητοῦ, βέβαια τὴν ὁποίαν ὑποθέτει ἐν Ὀμήρῳ διδασκαλίαν καὶ τὴν ὁποίαν, λέγει, δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ τις ἂν δὲν ἦναι μεμνημένος. Δὲν πρέπει, λέγει ἀλλαχοῦ, νὰ πλησιάζῃ τις ἀμνητῶς τὰ Ὀμηρικὰ ποιήματα. Ἐν δὲ Ἀλκιβιάδῃ ἐξηγεῖται σαφέστερον· «Ἐστὶ τε ἢ φύσει ποιητικὴ ἡ σύμπασα αἰνιγματιώδης, καὶ οὐ ἢ τοῦ προστυχόντος ἀνδρὸς γνωρίσαι.» Δὲν εθεώρει λοιπὸν τὴν ποίησιν, ὡς οἱ λοιποὶ, πῖνακα τῶν ἐν τῷ βίῳ πραγμάτων, τῆς πίστεως, τῶν αἰσθημάτων καὶ χαρμητῶν τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ, σύμφωνα πρὸς τὰς ἀρχὰς τῶν Ἀσιανῶν ἱερέων, ὡς γλῶσσαν συμβολικὴν, μόνην πρόθεσιν ἔχουσαν νὰ περιβάλλῃ καὶ μεταμορφῇ τὰς ἀφηρημένας ἰδέας, δηλαδὴ παραβολὴν μεταφυσικῶς. Ἀλλὰ τότε ἔπρεπε νὰ παραιτηθῇ τοῦ Ὀμήρου· καὶ τῶντι ὁ Πλάτων κατήντησεν ἔπειτα εἰς συνεπίαις τόσον παραδόξους, ὥστε ἠναγκάσθη ν' ἀλλάξῃ γνώμην περὶ τῆς ἀξίας τοῦ ποιητοῦ, οὗ τινος τόσον στενὰ εἶχε συστήσει τὴν ἀνάγνωσιν. Ἐν τῷ δυσχυρισμῷ αὐτοῦ νὰ κάμψῃ τὴν ποίησιν ὑπὸ τοὺς φαντασιώδεις τῆς πολιτείας αὐτοῦ τύπους φαίνεται καταδικάζων ὅτι θυμωστώτερον ὑπάρχει ἐν Ὀμή-